

**Steun
sport-
projecten
met
jouw
club.**

Ontmoetingen op het stationsplein

STEDENBANDKRANT

Stichting Stedenband Haarlem-Mutare
Postbus 5508 2000 GM Haarlem
website: www.haarlem-mutare.nl
e-mail: info@haarlem-mutare.nl

Stedenband Haarlem-Mutare

Jaarverslag 2009

Stichting Stedenband Haarlem-Mutare
Postbus 5508 2000 GM Haarlem
Bezoekadres: Lange Herenged. 122
Tel: 020-5324 008
e-mail: mutare@haarlem.nl
website: www.haarlem-mutare.nl

Stedenbandkrant nr. 72, April 2010

Inleiding

Gift Sanyanga is sinds 1 december de coördinator in Mutare voor de Stedenband. Cees Versteeg is gevraagd om hem en de andere coördinatoren te begeleiden. Hij bezoekt Mutare daarvoor drie keer dit jaar gedurende een periode van drie weken. In deze krant doet hij verslag van zijn bezoek.

Annette de Ruiter verbeef van half juli 2009 tot half januari 2010 in Mutare ter ondersteuning van de theatergroepen in Mutare. De uitzending kwam tot stand in samenwerking met ICCO Together en PSO. Zij heeft zoveel mogelijk van haar kennis overgedragen aan de theatergroepen. In deze krant schrijft ze over haar ervaringen, hoe het was. Op de website van de Stedenband kunt u haar weblogs lezen die ze schreef tijdens haar verblijf in Mutare.

IN DEZE KRANT:

Inleiding	2
Stationsplein	
Fototentoonstelling Stationsplein Haarlem	3
Wat en Double Cross in het Patronaat	
Benefietconcert	3
‘So much done, so much to do’	
Ontwikkeling organisatie Mutare	4
En, hoe was het?	
Young professional in Mutare	7
Sierra Leone revisited?	
Diamanten in Manicaland	9
Ontwikkelingslanden verklaren Haarlem de liefde	
Speeddaten station Haarlem - De Derde Kamer	11

Marange is een plattelandsgebied in de buurt van Mutare.

Sinds daar in een rivierbedding diamanten zijn gevonden — de Chiadzwa diamantmijn — is het een ‘hotspot’ geworden van politieke en militaire intriges en illegale handel. In plaats van dat de diamantwinning de bevolking ten goede komt, is het een bron van instabiliteit geworden dat voor geheel Zimbabwe een bedreiging kan zijn.

De Derde Kamer is een burgerinitiatief dat aandacht vraagt voor duurzaamheid. In de Derde Kamer zitten Nederlanders maar er zijn ook mensen uit ontwikkelingslanden gevraagd deel te nemen. In februari brachten ze een bezoek aan Nederland. Naar aanleiding van Valentijnsdag werd in de wachtkamer Eerste Klasse op station Haarlem Centraal een bijeenkomst gehouden waarbij Haarlemmers konden Speeddaten met de deelnemers aan de Derde kamer.

De redactie

DE STEDENBANDKRANT

De Stedenbandkrant is een uitgave van de Stichting Stedenband Haarlem-Mutare

REDACTIE:

Dik Bol
Isobel Buiten
Geke Leistra
Michaël Maas
Leen van de Polder
Johan van Someren

Lay out: Leen van de Polder
Omslag: Richard Lagerweij
Druk: Paswerk Bedrijven
Papier: kringloop papier

Stichting Stedenband Haarlem-Mutare
Postbus 5508 2000 GM Haarlem

e-mail: info@haarlem-mutare.nl
website: www.haarlem-mutare.nl
Tel. 023 - 5324008
bezoekadres:
Mondiaal Centrum
Lange Herenvest 122 Haarlem

Theatergroep Ngomadzepasi foto: Annette de Ruiter

Fototentoonstelling Stationsplein

Het Haarlemse Stationsplein is een regionaal knooppunt van vervoer en ontmoeting. Treinen, bussen, taxi's, fietsers arriveren en passeren en voetgangers gebruiken dit plein intensief. Het is één van de belangrijkste ontmoetingspunten in de stad.

Op het Stationsplein wordt een grote fietsenkelder gebouwd. Om de bouwput staat een grote schutting. Op de schutting hangen 9 panelen van in totaal 57 m lengte met fotomateriaal uit Mutare en Haarlem van de stedenband Haarlem-Mutare.

In 2007 hebben twee Nederlandse beroepsfotografen Michiel de Ruiter en Charles Borsboom een maand lang het Triple-P project uitgevoerd, fotografiewerkshops aan 30 beroepsfotografen uit de provincie Manicaland.

De visie van Mutarese fotografen op hun woonomgeving is interessant voor hun Haarlemse collega's en het Haarlemse publiek. In een tijd die zo moeilijk is voor de mensen in Zimbabwe is het goed om juist de kracht van het Zimbabweanse volk te tonen en te laten zien dat het organiseren van initiatieven van kunstenaars een versterking blijft van de samenleving.

Ontmoetingen op het Stationsplein — nog te zien tot juni 2010.

Deze tentoonstelling brengt beide werelden bij elkaar en is mogelijk gemaakt met bijdragen van:

NS
ProRail
MNO Vervat B.V.
Gemeente Haarlem
NCDO
Stedenband Haarlem-Mutare
Cultuur Stimuleringsfonds Gemeente Haarlem

Wat en Double Cross in het Patronaat

Op vrijdag 30 april geven twee Haarlemse bands, Wat en Double Cross een benefietconcert voor de campagne Zimbabweanse Jongeren Helpen Elkaar.

De stedenband Haarlem-Mutare ondersteunt het teen HIV Prevention programme (THPP) een programma waarin jongeren aan andere jongeren voorlichting geven over hiv/aids en andere seks gerelateerde zaken. Deze manier van informatie geven heet 'Peer Education' en is zeer effectief. Een groot aantal jongeren in Zimbabwe wordt hiermee bereikt in Zimbabwe.

Double Cross

Shane Hagens - Guitar/Backing Vocals
David Van Der Kroon - Bass
Boy Van Ooijen - Drums
Sven Kruijer - Vocals

Gepassioneerd, en met pure rock in de aderen gaat deze vierledige band door het leven onder de naam Double Cross. De band brengt verschillende rockstijlen in één klank samen en is in staat op knallende wijze het publiek te vermaken. De band bruist van energie en wilskracht. De huidige formatie is ontstaan in 2004 en inmiddels niet meer weg te slaan van de Nederlandse podia waar de band echt tot zijn recht komt.

meer informatie: www.double-cross.nl
www.myspace.com/doublecrossrock
doublecrossmusic@live.nl

Wat

Band: Thom, Bass, Michiel Giutar and Vocals, Tim, Drums
meer informatie: www.myspace.com/watrock

Wat en Double Cross

Vrijdag 30 april 21.00 uur
Patronaat
Zijlsingel 2 Haarlem

'So much done, so much to do'

In oktober 2009 is Cees Meijer gestopt als coördinator van de Stedenband in Mutare. Zijn opvolger, Gift Sanyanga, is aangesteld per 1 december. Cees Versteeg is door de Stedenband gevraagd om begeleiding en ondersteuning te geven aan Gift en de andere coördinatoren van de Stedenbandprojecten. Hij bezoekt daarom dit jaar Mutare drie keer steeds gedurende drie weken. Hier volgt het verslag van zijn bezoek in januari/februari.

Het is eind januari en buitengewoon heet in Hobhouse. De bewoners smachten naar de regens, die maar niet willen komen. In Manicaland verdorren de maïsvelden en een mislukte oogst ligt opnieuw in het verschiep. De vergadering in het gemeenschapshuis van het bestuur van het huisvestingsproject met het bewonerscomité loopt op zijn eind. Mr. Matare, de voorzitter van het bestuur leunt tevreden achterover, wist zich het zweet van het voorhoofd en verzucht: "So much done, so much to do." De andere aanwezigen, waaronder onze nieuwe Stedenbandcoördinator Gift Sanyanga en Councillor Nezomba van Ward 17 (van Hobhouse), knikken instemmend.

Ik ben onder de indruk van de ontwikkelingen van het huisvestingsproject en wil daarover nog napraten. Anders dan in Nederland, waarin iedereen druk is en snel weg moet naar een volgende afspraak, nemen de mensen hier er de tijd

voor en kan ik een verfrissend drankje aanbieden en vragen stellen.

Voorbeeld huisvestingsproject en wijkopbouw

De sector huisvesting in Hobhouse is een goed voorbeeld, een best practice, van wijkopbouw, waar een betrokken bestuur met een deskundige coördinator (Gift Sanyanga) en een goed functionerend bewonerscomité op geïntegreerde wijze samenwerken. Het project heeft tot nu toe 218 percelen grond voor woningbouw opgeleverd. Daar komen dit jaar in een andere wijk, Chikanga, 73 percelen bij. In de vergadering is ook een volgende fase besproken waarbij gedacht wordt aan de bouw van 45 huurappartementen op een ander stuk

Het huisvestingsproject in Hobhouse Mutare
foto: Cees Versteeg

grond in Chikanga. De Haarlem Mutare Housing Foundation Trust kan zo een woningcorporatie worden die een eigen inkomen kan genereren.

De geïntegreerde aanpak wordt zichtbaar tijdens een wandeling door de wijk. Overal zie je bouwactiviteiten die door het bewonerscomité gecontroleerd en begeleid worden. De nieuwe eigenaren zijn in kleine groepen georganiseerd. Als er problemen zijn, dan worden deze eerst in de eigen groep besproken, waarna ze worden voorgelegd aan het bewonerscomité.

Alle bewoners van Hobhouse kunnen lid worden van het bewonerscomité. Toen vorig jaar een cholera-uitbraak dreigde, heeft dit comité een succesvolle schoonmaakcampagne georganiseerd, waardoor verspreiding van deze ziekte mogelijk is voorkomen. Het comité wil ook graag betrokken worden bij de opzet van een bibliotheek die, dankzij de recente Hunger for Books actie in Haarlem, kan worden gerealiseerd.

Ja, het Hobhouse-project is echt een voorbeeld van geïntegreerde aanpak en een best practice, waarbij het sectorbestuur de wensen van de bewoners faciliteert en ownership stimuleert en realiseert.

De coördinator van het huisvestingsproject, Gift Sanyanga, is tegelijkertijd ook de nieuwe stedenbandcoördinator en ik ben in Mutare om in deze overgangperiode Gift te ondersteunen. Na vijftien jaar intensieve begeleiding door Cees Meijer zijn er op dit moment vijf sectoren actief in Mutare: Huisvesting, Cultuur & Onderwijs, Gezondheidszorg, Milieu en Sport. De sectoren Huisvesting en Sport zijn inmiddels professioneel ontwikkeld en zijn in Zimbabwe geregistreerde, onafhankelijke organisaties met eigen statuten, bestuur, coördinator en een operationeel management. Voor de

Het nieuwe fitness centre in Chikanga dat met hulp van CIOS en anderen is opgericht door de sport leaders
foto: Cees Versteeg

De burgemeester van Mutare, de heer Brian James maakt de container open.

foto: Cees Versteeg

sectoren Cultuur & Onderwijs en Gezondheidszorg zijn ook coördinatoren benoemd die hard werken aan de professionalisering van hun sector.

Organisatie en bestuur

Deze positieve ontwikkelingen maken een bezinning op een andere organisatiestructuur noodzakelijk. Want Mutare mist mijn inziens op dit moment een eigen overkoepelende onafhankelijke Mutare City Link Organisation, met een eigen bestuur, gelijkwaardige aan het bestuur van de Stedenband in Haarlem. Dit beoogde bestuur moet in eerste instantie de vijf sectoren in Mutare aansturen en controleren en een eigen visie ontwikkelen waarbij de ongewisse sociaaleconomische toekomst van Zimbabwe steeds betrokken moet blijven.

Dit bestuur moet er ook op toezien dat de sectoren daadwerkelijk hun visie en missie proberen te realiseren, een transparant beleid voeren en er op toe zien dat activiteiten ten dienste van de doelgroepen uitgevoerd worden. Dit is niet zo vanzelfsprekend in Zimbabwe waarin de overheid en maatschappelijke organisaties niet altijd het juiste voorbeeld geven aan de jongere generatie waar wij voornamelijk mee werken.

Dit is een grote en bepaald niet gemakkelijke uitdaging voor de nieuwe Stedenbandcoördinator.

Daarnaast moet dit lokale bestuur ook een visie ontwikkelen met financiële onafhankelijkheid en duurzaamheid als uitgangspunten. Hierbij gaat het om activiteiten die een eigen inkomen kunnen genereren. Het voorgestelde project van huurappartementen van de sector Huisvesting is hier een voorbeeld van, maar ook het commerciële fitnesscentrum van de sector Sport. Misschien kunnen er zelfs initiatieven

ONTWIKKELING ORGANISATIE MUTARE

genomen worden om toeristische activiteiten te gaan ontwikkelen.

Coördinatorenoverleg

We zitten voor het coördinatorenoverleg in de vergaderruimte van Lighthouse, één van de vele kerken in Mutare. Hier is het rustig en kunnen we ongestoord praten. Wij, dat zijn Mr. Chinaka van de gemeente Mutare, een senior officer die optreedt als contactpersoon voor de gemeente Mutare en het respect geniet van de coördinatoren. Gift Sanyanga die de vergadering voorziet. Joseph Nyakuromba van de sector Sport, David Manyakaidze van Gezondheidszorg, Keavan Simomondo van Cultuur & Onderwijs en mijn persoon. Soms worden er harde noten gekraakt, bijvoorbeeld als het gaat om het vermeende misbruik van de bestelauto's door de coördinatoren. Of het gebrek aan de juiste financiële verantwoording en het gemis van kascontroles. Soms is er teleurstelling als ik vertel dat de vergoedingen van de coördinatoren niet omhoog zullen gaan, ook al blijven zij met hun huidige vergoedingen onder de armoedegrens in Zimbabwe. Soms moet ik mij verantwoorden voor het gebrek aan feedback vanuit Nederland op rapporten en de trage reacties op belangrijke voorstellen. Vaak is er enthousiasme en rollen de voorstellen en ideeën over tafel. Maar als het over de overkoepelende noodzakelijke organisatiestructuur gaat bespeur ik ook enig opportunisme en proef ik een strategische benadering om zoveel mogelijk macht en invloed te behouden.

We kunnen blij en trots zijn op de inzet en professionaliteit

van deze jonge coördinatoren. Wij moeten echter zorgen voor een goede organisatiestructuur met een bijpassend financieel verantwoordingssysteem om misbruik van geld en middelen te voorkomen. Daarvoor moet er zo snel mogelijk een Mutare City Link Organisation gevormd worden en dat is de verantwoordelijkheid voor het Stedenbandbestuur in Haarlem.

'So much done, so much to do.'

Twee dagen voor mijn vertrek heb ik een plaats in de speciale bus gereserveerd die mij om zes uur in de morgen bij Holiday Inn zal oppikken. Ik ben daar ruim op tijd maar als het even na zes uur is krijg ik het onbestemde gevoel dat er iets niet in orde is. Ik bel de busonderneming en die weten van niets! Ze geven mij wel het mobiele nummer van een chauffeur die ik terstond bel. Het blijkt de chauffeur van een bus te zijn die vol met passagiers al aan de voet van Christmas Pass is, op weg naar Harare. Zonder te dralen keert hij om, rijdt terug naar Mutare, pikt mij op en we gaan opnieuw op weg naar Harare. Geen passagier die boos kijkt of protesteert. Dat is ook Zimbabwe! Ontspannen zak ik onderuit. De opkomende zon kleurt de bergtoppen rondom Mutare rood, de lucht is helder, het laatste uitzicht op de top van de Christmas Pass van Mutare is zoals altijd, nostalgisch. Dan berust ik en mijmer: 'So much...'

Cees Versteeg

Atletiektraining in Sakubva Stadion. De hardlopers van de Mutare Athletics Club liepen tweemaal mee in de Achmealop.

Mogelijk worden in 2010 weer lopers uitgenodigd om aan de Achmealop mee te doen.

foto: Cees Versteeg

En, hoe was het?

Van juli 2009 tot januari 2010 verbleef ik in Zimbabwe waar ik in Mutare als 'theaterontwikkelaar' werkte. Via ICCO en de Stedenband Haarlem-Mutare was ik als young professional aangenomen om met theatergroepen te werken. Ik gaf hen trainingen en workshops om zich artistiek en zakelijk te ontwikkelen en organiseerde samen met een lokale organisatie een festival.

Terug in Nederland. "En, hoe was het?" Meestal stamel ik iets als: Leuk, eh goed, eh tja... indrukwekkend... Want hoe kan je over zes maanden 'even' zeggen hoe het was. Zimbabwe was mooi, inspirerend, frustrerend, moe, strijdlustig, ingewikkeld, hartverwarmend, vreedzaam, vriendelijk, treurig en blij. Hierbij een iets uitgebreidere schriftelijke poging. "En, hoe was het?"

Mijn onthaal in Zimbabwe was onvoorstelbaar hartverwarmend. Ik fietste met collega's van hot naar her en schudde onder hun bezielende leiding handen met iedereen waar ik mogelijk ook maar iets te maken ga krijgen. Mijn collega's stelden zich als mijn nieuwe beste vrienden op. Op straat glimlachte iedereen naar me. Vaak maakte men een praatje met me. Alles en iedereen lijkt blij en gelukkig. Ik heb me zelden ergens zo welkom gevoeld.

Mutare is de derde stad van Zimbabwe, het voelt aan als een groot, vredig en vriendelijk dorp. Als je niet te lang nadenkt, niet te veel vragen stelt en opgaat in de waan van de dag dan bevind je je bovenal in een prachtige omgeving met lieve, gelukkige mensen.

Toch ging ik me steeds meer afvragen of dit wel het Zimbabwe was waar ik voor vertrek boeken over heb gelezen, discussies gevoerd. De cholera? Armoede? Het onrecht? De zieke politiek? De jaloezie? De bureaucratie? En ja, helaas openbaarden ook deze aspecten van Zimbabwe zich meer en meer aan me naarmate de tijd verstreek. Als theatermaker kun je namelijk niet puur opgaan in deze prachtige waan van de dag. Repetities zijn

Young Professional in Mutare

Vrouwentheatergroep Khangela

foto: Annette de Ruiter

vaak een zoektocht naar vormen om in een voorstelling hoop, troost of confrontaties te bieden. Je wil je publiek een nieuwe kijk, een ander perspectief, of vernieuwend idee geven. Je wil dat het publiek zich verwondert, verleid wordt, zich amuseert of aan het denken wordt gezet. Theatermaken in een land dat economisch en politiek zo heftig verstoord is, werd een ingewikkelde maar mooie opdracht. Want, waarin zit de hoop? Of red je andere perspectief het wel door het censuurgeweld heen? En, wil je nog wel ogen openen?

Van de acht groepen uit de eerste plannen bestonden er bij aankomst nog maar vier. Veel acteurs bleken te zijn overleden, geëmigreerd of hadden ander werk gezocht dat hen wel aan een inkomen kon helpen. De theatermakers die nog werkzaam zijn in de sector maken vooral 'commission productions' in opdracht van NGO's en bedrijven waarbij de boodschap centraal staat.

Theatergroep ZAHA

foto: Annette de Ruiter

Theatergroep Faso foto: Annette de Ruiter

Over politiek wordt niet (meer) gepraat. Er wordt vaak gezegd dat het beter gaat en dat er weer hoop is. En vooral dat ik op het juiste moment ben gekomen. Men lijkt hier moegestreden en geen zin meer te hebben om te strijden voor rechtvaardigheid. Censuur is de normaalste zaak van de wereld. In Mutare is al zoveel zelfcensuur dat de controle al niet meer nodig is. Alhoewel, wie was die man in die auto die altijd overal opdook? En van wie was die derde adem die je hoort als je aan de telefoon zit? Vrijwel alle groepen die politiek theater maakten zijn opgeheven en alle mensen die zich uitspraken zijn naar de hoofdstad Harare vertrokken.

Zucht... Ingewikkeld, frustrerend, treurig dus. Maar, gelukkig was Zimbabwe ook (en vooral!!) blij, inspirerend, strijdlustig en mooi.

Want mogen werken met gepassioneerde mensen die het vak nog niet verlaten hebben, die niet anders kunnen of willen dan leven van de kunst, dat was onvoorstelbaar inspirerend. En dat er bij de vleet weer nieuwe groepen en initiatieven worden opgericht wijst op een ongerijmde strijdlust waar wij in Nederland u tegen kunnen zeggen. Of dat er een hele jonge nieuwe generatie aan zit te komen die prachtige voorstellingen gaat maken. Dat er nieuw werk ontstond in de sessies die ons soms allen verbaasden. Dat de dag altijd te kort was. Dat theatermakers zich weer opnieuw gingen afvragen wat ze eigenlijk maakten, voor wie en waarom en met hernieuwde passie verse plannen smeedden. En dat we een festival organiseerden en dat er ineens toch publiek voor te vinden was. En dat meer dan 100 artiesten daar speelden. Dat er weer leven kwam in het verlaten prachtige oude theater. Dat de krant tegenwoordig over theater schrijft. Dat ze dat jubelend doen. Dat er al weer plannen zijn voor de tweede editie van het festival. Dat dus. Dat vind ik mooi. Dat stemt blij! Dat inspireert en dat wakkert strijdlust aan!

Theater biedt de mogelijkheid om verder te kijken, denken en dromen dan onze directe belevingswereld. Die directe belevingswereld is voor velen in Mutare een wereld waar economische en politieke zorgen altijd op de loer liggen. We moeten theater blijven maken. We moeten blijven kijken, denken, dromen. "En, hoe was het?" Leuk, eh goed, eh tja... indrukwekkend?

Annette de Ruiter

Dreamcatchers

Sinds 2006 vindt in Mutare (Zimbabwe) jaarlijks het Community Theatre Project plaats met telkens een uitdagende, prikkelende theatervoorstelling als resultaat. In 2007 is de Mutare Association for Performing Arts ofwel M.A.P.A. opgericht. Een associatie waarin alle Mutarese theatergroepen verenigd zijn. M.A.P.A. vertegenwoordigt de belangen van de kunstenaars om zo de cultuursector te versterken. In het Community Theatre Project is M.A.P.A. de samenwerkingspartner van de Stedenband Haarlem-Mutare.

In juni, juli en augustus 2010 is het thema van het project 'Dromen'. Zowel dromen in de zin van fantaseren/dagdromen als dromen tijdens de slaap.

In een droom is alles mogelijk. Een droom voert ons naar een andere wereld, een andere werkelijkheid. Theater heeft ook deze kwaliteit. In een voorstelling wordt een nieuwe werkelijkheid gecreëerd. Dromen zijn aaneenschakelingen van beelden. Door de droom als uitgangspunt te nemen, zal de voorstelling waarschijnlijk een sterk beeldend karakter en fysieke speelstijl gaan krijgen. Er wordt gewerkt vanuit werkelijke dromen, verwachtingen, nachtmerries, angsten, dagdromen van de deelnemers. Dit zal een gesprek opleveren over wat verwachtingen van de toekomst zijn. Hoop en angstscenario's zijn beiden mogelijk en kunnen naast elkaar bestaan.

Deze persoonlijke verhalen zullen gecombineerd worden met de dromen die gevonden zijn in de communities. Door collectief te dromen hopen we de eerste stap zetten naar een betere toekomst!

Jansje Meijman en Joyce Timmerman

Sierra Leone revisited?

De laatste jaren zijn in Manicaland een aantal diamantvondsten gedaan. Mits goed gemanaged kan een diamantindustrie een zegen voor een land zijn. Botswana en Namibië zijn voorbeelden waarbij de winning de bevolking ten goede komt en inkomsten worden gebruikt voor het verbeteren van infrastructuur, gezondheidszorg en onderwijs. Maar er zijn ook veel slechte voorbeelden met misschien wel als meest afschrikwekkend voorbeeld Sierra Leone waar de diamantwinning leidde tot slavernij, oorlog, krijgsheren, grootschalig misbruik, verkrachtingen en martelingen.

In Zimbabwe worden de diamanten gewonnen door bedrijven die worden gecontroleerd door de politieke elite van het land en militairen. De politieke instabiliteit in het land duurt al jaren, als Mugabe overlijdt of aan de kant wordt gezet, hij is nu 86, kan de strijd om de inkomsten van de diamantwinning het hele land verder destabiliseren.

De ontwikkeling

Een kleine 100 km westzuidwest van Mutare in het district Marange liggen de Chiadzwa diamantvelden. Tot 2006 had het Zuid-Afrikaanse diamantbedrijf De Beers een concessie voor het gebied, het bedrijf is echter nooit aan exploitatie begonnen. De Beers had weinig belangstelling voor Chiadzwa omdat het een alluviaal diamantveld is, dat wil zeggen dat de diamanten verspreid liggen in een rivierbedding over een tamelijk groot gebied. Het winnen van diamanten in alluviale velden zoals Chiadzwa is arbeidsintensief - winning wordt gedaan door uitspoeling van de grond uit te vloeien en dat te zeven of pannen zoals ook met goud wordt gedaan - en daardoor kostbaar. De meeste diamanten in Chiadzwa zijn ook van matige of slechte kwaliteit, zogenaamde industriediamant.

De Beers is de grootste exploitant ter wereld van diamantmijnen maar dat zijn vrijwel altijd kimberliets - restanten van magmakanalen van vulkanen - of in rotsen

gevangen restanten daarvan.

De rechten op exploitatie werden in 2006 overgenomen door African Consolidated Resources (ACR) een in Londen geregistreerd bedrijf. Korte tijd daarna heeft de Zimbabweaanse regering de diamantvelden genationaliseerd en uitgegeven aan de Zimbabwe Mining Development Cooperation (ZMDC) en later in 2009 aan Mdaba Mining en Canadile Miners. In al deze bedrijven hebben Zanu-pf politici en militairen grote belangen.

Chiadzwa, Zimbabwe

Het zoeken naar diamant in Chiadzwa gaat op een vergelijkbare wijze als het zoeken naar goud, de grond wordt uitgespoeld en de stenen gezeefd. Het is zwaar werk en ook gevaarlijk werk, regelmatig storten kuilen in en worden mensen levend begraven. Omdat mensen voortdurend in het water werken komen veel ziekten voor.

De opbrengst voor de mensen die dit werk doen is een paar honderd dollar per week.

Lokaal is dat een hoog inkomen, leraren en ambtenaren verdienen zo'n 150 tot 200 US dollar per maand.

Sinds de overname in 2006 sloeg was een bonte stoet aan mensen - jong, oud, hoog opgeleid, laag opgeleid - aan het graven naar diamanten. Tot eind 2008 was nauwelijks sprake van controle bij het graven. De meeste diamanten werden opgekocht door ZMDC. Omdat ZMDC te weinig betaalde, kwamen er steeds meer illegale handelaren en ontstond een levendige smokkel via Mozambique.

Overname leger

Eind november 2008 werd door het leger ingegrepen in Chiadzwa en werden de illegale 'panners' verdreven wat met veel geweld gepaard ging. Met helikopters en zwaar materieel trok het leger binnen. Tenminste 200 mensen zijn omgekomen en er zijn getuigenverklaringen van standrechtelijke executies, martelingen en verkrachtingen door het leger en de politie. Naar schatting 100 doden zijn op een begraafplaats bij Mutare begraven.

Het terrein van de mijn is sindsdien min of meer afgesloten er wordt nog steeds vooral gegraven door werklozen en jongeren. Die moeten 3/4 van de opbrengst aan het leger dat afstaan. De rest wordt door de 'panners' verkocht op de zwarte markt. Veel handel vindt nu plaats in Manica, een stadje in Mozambique net over de grens met Mutare.

In de laatste jaren zijn veel oorspronkelijke bewoners uit het gebied verdreven. Het leger en de gouverneur van Manicaland hebben opdracht gegeven de mensen te verhuizen. Deze mensen worden niet gecompenseerd voor de schade die ze daardoor lijden.

Landingsbaan

Volgens de Britse krant The Sunday Telegraph is op het terrein van de diamantmijn een landingsbaan gebouwd met een verkeerstoren. De landingsbaan is anderhalve kilometer lang en geschikt voor vrachtvliegtuigen. De reden voor de landingsbaan is onduidelijk, de journalisten van The Sunday Telegraph suggereren dat het leger de landingsbaan wil gebruiken voor wapenhandel met China en wil betalen met diamanten uit Chiadzwa. De laatste jaren zijn ladingen wapens tegengehouden door Zuid-Afrika en Mozambique.

Waar blijven de opbrengsten

Een schimmig spel is gaande over de rechten en opbrengsten van de Chiadzwa velden. Het parlement is een onderzoek gestart, maar leidinggevend van Mdaba Mining komen niet opdagen als ze worden opgeroepen.

In januari en februari was een openlijke strijd gaande tussen de minister voor mijnbouw Mpofu en het gerechtshof. Het gerechtshof had opgedragen dat 300.000 karaat aan diamanten van Chiadzwa werd overgedragen aan de Centrale Bank van Zimbabwe voor opslag tot de rechtbank over het eigendom van de diamanten heeft beslist. De diamanten worden geclaimd door ACR. Mpofu wilde de diamanten laten veilen. De diamanten werden op klaarlichte dag ontvreemd maar later werd Mpofu toch gedwongen van de veiling af

te zien en de diamanten in te (laten) leveren bij de Centrale Bank.

Chiadzwa brengt volgens diverse schattingen ten miste 100 miljoen euro per maand op. Van die opbrengst komt weinig in de staatskas terecht. Hoge militairen en politici uit de Zanu-pf profiteren vooral van de opbrengst. Chiadzwa is een van de weinige bronnen van inkomsten van de Zanu-pf die uit het zicht blijven. Sinds invoering van de US dollar als betaalmiddel - en daarmee het wegvallen van de zwarte markt en sinds het ministerie van Financiën in handen is van de MDC - is er controle op de uitgaven. De Zanu-pf kan geen greep meer doen in de staatskas, mensen op de loonlijst van de overheid zetten of partijactiviteiten laten betalen door ministeries. Chiadzwa is derhalve een belangrijke inkomstenbron geworden voor het handhaven van de macht van de Zanu-pf.

Charleswood Estate en Chipinge

Charleswood Estate is een boerderij die in 2004 door de overheid is genationaliseerd. De boerderij was eigendom van Roy Bennett. Bennett was van 2000 tot 2004 parlementslid voor de MDC van het district Chimanimani (ongeveer 80 km ten zuiden van Mutare). Volgens Bennett wordt op de boerderij door Russische mijnwerkers diamant gewonnen. De diamanten zouden van hoge kwaliteit zijn en worden gevonden in een kimberliet (klein gebied en hoge concentratie). Wat de opbrengst van de winning is en wie daarvan profiteren is onduidelijk.

De berichten over de winning zijn schaars omdat het gebied geheel is afgesloten door leger en veiligheidsdiensten. Al sinds 2007 worden regelmatig Russische mijnwerkers in Mutare gesignaleerd.

Inmiddels komen er ook berichten dat in Chipinge (ongeveer 20 km ten zuiden van Chimanimani) diamanten worden gevonden, het zou daar vooral gaan om industriediamant. Voorlopig wordt daar ongeorganiseerd gegraven door lokale en van heinde en verre toestromende mensen.

Wat zijn de gevolgen

Een kleine elite regeert Zimbabwe en heeft ook alle belangrijke economische bronnen naar zich toegetrokken. De diamantwinning hoort daar ook bij. Als door verkiezingen of anderszins de macht van deze elite wordt bedreigd dan zal die er alles aan doen de macht te behouden. Het creëren van instabiliteit of het vestigen van een militaire dictatuur kan dan zorgen voor behoud van macht en voordeel. Mutare ligt gevaarlijk dichtbij de diamantgebieden en zou daar dan ook de gevolgen van kunnen ondervinden.

Het is te hopen dat andere landen, Zuid-Afrika voorop, het niet zover laat komen. Helaas wijst op dit moment niets erop dat die verantwoordelijkheid voor de stabiliteit in Zimbabwe en de regio ook werkelijk wordt beseft.

Leen van de Polder

Ontwikkelingslanden verklaren Haarlem de liefde

Station Haarlem stond dinsdag 9 februari in het teken van speeddaten. Tijdens de avondspits hielden Derde Kamerleden afkomstig uit landen als Zimbabwe, Colombia en Afghanistan korte gesprekken over de liefde met bezoekers aan het station.

Openingszin in Colombia

Liefde kent geen grenzen. Al pratend over dit universele thema kom je vaak veel meer over mensen en hun cultuur te weten. Vieren mensen uit ontwikkelingslanden ook Valentijnsdag? Hoe ontmoeten geliefden elkaar? En wat is in Colombia een goede openingszin?

Ontmoetingen

De actie sloot aan bij de fototentoonstelling Ontmoetingen op het Stationsplein van de Stedenband Haarlem-Mutare. In deze 54 meter lange tentoonstelling bij de bushaltes aan de voorkant het station geven Zimbabwaanse fotografen een beeld van het leven in Mutare en de ontmoeting tussen twee culturen. Daarnaast werde de actie ondersteund door de Nederlandse Spoorwegen. De NS draagt dergelijke initiatieven een warm hart toe: het station is de poort naar de stad en een plek waar mensen elkaar ontmoeten.

Interview in Metro

Wat heeft de actie opgeleverd? Een aantal zeer verrassende en boeiende gesprekken tussen Nederlandse treinreizigers en leden van VoiceOver, 25 dates zijn geteld. De sfeer was zeer romantisch in de oude stationsrestaurant, met aan de wanden informatie over de Stedenband. Wat betreft de media-aandacht: een kort interviewtje in dagblad de Metro (oplage 675.000) met een van de VoiceOver-leden, een interview op Radio Haarlem 105 met Stedenbandcoördinator Dik Bol en publicaties in het Haarlems Weekblad (oplage 81.200).

Lesgeven en debatteren

In de week van 9 tot 13 februari waren leden van VoiceOver

op bezoek in Nederland, waar zij een intensief programma volgden. Ze gaven gastlessen op middelbare scholen, waaronder de Schoter Scholengemeenschap en traden op als deskundigen in een debat over het WRR-rapport. Zij discussieerden met Peter van Lieshout, Monique Kremer, Bram van Ojik en Ton Dietz over de conclusies uit het WRR-rapport. Met meer dan 230 bezoekers was de zaal in Pakhuis de Zwijger in Amsterdam overvol.

Stem op aanbevelingen

De Derde Kamer 2015 is een burgerparticipatieproject. Deelnemers bedenken innovatieve oplossingen voor een betere internationale samenwerking en leggen deze voor aan publiek en politiek. U kunt nu stemmen op de aanbevelingen van De Derde Kamer, ga naar: www.dederdekamer2015.nl

VoiceOver2015 zoekt Zimbabwaanse leden

Naast 50 Nederlandse leden heeft de Kamer 20 leden uit ontwikkelingslanden die de stem van het Zuiden vertegenwoordigen. Een van de 20 leden is afkomstig uit Zimbabwe, maar woont in Wageningen: Garikay Chimuka. Hij en de andere buitenlandse leden in De Derde Kamer maken deel uit van het project VoiceOver2015. Dit is een netwerk van mensen uit ontwikkelingslanden. VoiceOver-leden voeden met hun visie en kennis het Nederlandse debat over ontwikkelingssamenwerking. Op www.voiceover2015.nl kunt u zoeken naar leden uit Zimbabwe. VoiceOver2015 is altijd op zoek naar nieuwe leden, dus laat uw connecties in Zimbabwe zich aanmelden voor dit netwerk!

Joram van Donk

Speeddaten in de wachtkamer Eerste Klas van Station Haarlem, de actie werd georganiseerd door de Derde Kamer, NS, de Stedenband en Salsa Motion. foto's: Dik Bol